

Odvolání státního zastupitelství jest v tom přisvědčiti, že přiznání obžalovanému Albínu L-ovi polehčujících okolností zanedbaného vychování a obzvláště prudkého hnutí myslí, není podle stavu spisů odůvodněno. Leč ostatní nalézacím soudem ustálené polehčující okolnosti jsou zcela na místě a přistupuje k nim podle názoru zrušovacího soudu mladistvý věk obžalovaného, blízký čtrnáctému roku a, jak z posudku znalce patrně, zaostalost v mravním vývoji obžalovaného. Ustanovení §u 52 tr. zák. pamatuje sice na mladistvé stanovením určité trestní sazby místo trestu smrti nebo doživotního žaláře, tím však není ještě řečeno, že by nalézací soud již vůbec nesměl přiznati mladistvý věk jako okolnost polehčující. V projednávaném případě jde o obžalovaného, který byl v době spáchání činu a jest dosud ve věku, kde se právě duševní schopnosti vyvíjejí a mravní základ tvoří. Jeho mládí ve spojení se zaostalostí ve vývoji mravním svědčí o zesláblém, pokud se týče potlačeném vědomí zodpovědnosti jeho za čin. Z toho důvodu bylo obžalovanému přiznati polehčující okolnost podle §u 46 písm. a) tr. zák. Ježto pak polehčující okolnosti převažují zjištěné okolnosti přitěžující, bylo právem nalézacím soudem použito §u 338 tr. ř. a trest pod sazbou vyměřen. Odvolání státního zastupitelství bylo jako neodůvodněné zamítnouti.

Čís. 2129.

**Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).
Ustanovení §§ů 1 a 6 zákona týká se i neperiodických tiskopisů
(§§y 24, 28 zákona).**

**Obchodní nebo průmyslový podnik (firma) není korporací ve smyslu
§u 492 tr. zák.**

(Rozh. ze dne 9. října 1925, Zm I 362/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem.

Rozsudkem okresního soudu v Broumově ze dne 23. srpna 1924 a rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Hradci Králové ze dne 29. října 1924 porušen byl zákon v ustanovení §§ů 492, 493, 495 tr. zák. a §§ů 1, 2, 9 čís. 1 tr. ř. a §u 28 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., rozsudky ty se zrušují a obžalovaní sprostňují se podle §u 259 čís. 1 tr. ř. z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ů 491, 493 tr. zák., jehož se prý dopustili uveřejněním plakátu v červenci 1924 v B. a okolí, v němž byla viněna Východočeská knihtiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. v B. z opovržlivých vlastností a z opovržlivého smýšlení, aniž by byly uvedeny určité skutky.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu v Broumově ze dne 23. srpna 1924 byli obžalovaní uznáni vinnými přestupkem proti bezpečnosti cti podle §u 491

tr. zák. Přestupku toho dopustili se podle rozsudku tím, že v červenci 1924 v B. a okolí, davše zhotoviti a rozšířiti plakáty, v nichž soukromí obžalobci jako zástupci Východočeské knihtiskárny a nakladatelství, společnost s r. o. v B. byli viněni z opovržlivých vlastností a z opovržlivého smýšlení, aniž by byly uvedeny určité skutky. Tento rozsudek byl krajským jako odvolacím soudem v Hradci Králové dne 29. října 1924 potvrzen z důvodů uvedených soudem první stolice s dodatkem, že v tomto případě jde o urážku na cti tiskem, tudíž o přečin podle §u 493 tr. zák. a že byl vlastně okresní soud k projednání a rozhodnutí v této trestní věci nepřislušným. Ježto však v tomto ohledu nebyla se strany obžalobců uplatňována zmatečnost, nemohl odvolací soud vzhledem k ustanovení §u 475 čís. 2 tr. ř. naříditi zrušení rozsudku prvního soudu a musil rozhodnouti ve věci samé.

Rozsudky obou stolic porušují zákon. Soukromá obžaloba byla podána pro obsah v B. tištěného a rozšiřovaného plakátu. Podle §u 493 tr. zák. jsou urážky na cti, jsou-li spáchány tiskopisy, přečiny. Dle §u 484 tr. ř. a článku VI. A uvoz. zák. k tr. ř. jsou pro přečiny, spáchané obsahem tiskopisu, příslušny soudy porotní. Toto stěžejní ustanovení bylo odstraněno §em 40 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., podle něhož předpisy §u 484 tr. ř. a článku VI. A uvoz. zák. k tr. ř. neplatí, jde-li o trestné činy v zákoně tom uvedené. V §u 1 tohoto zákona čís. 124/24 sb. z. a n. jest výslovně uveden přečin proti bezpečnosti cti, trestný podle §u 493 tr. zák., a, podle §u 28 téhož zákona čís. 124/24 sb. z. a n. přísluší konati hlavní přelíčení o obžalobách tohoto druhu sborovým soudům první stolice před pěti soudci (odstavec druhý), z nichž dva jsou přísedící z lidu, kmeti. Příslušným byl tedy v této trestní věci sborový soud první stolice (soud kmetský). V §u 1 zákona uveden jest ovšem přečin podle §u 493 tr. zák., spáchaný obsahem p e r i o d i c k é h o tiskopisu, kdežto v tomto případě jde o plakát, tedy o tiskopis n e p e r i o d i c k ý. Než, třebaže v §u 1 zákona čís. 124/24 sb. z. a n. mluví se toliko o činech, spáchaných obsahem periodického tiskopisu, § 24 zákona výslovně rozšiřuje některá ustanovení předchozích paragrafů i na tiskopisy neperiodické. Mezi nimi jest i § 1 a 6. Legislativně — technicky nemá zvláštní ustanovení §u 24 jiného významu, než zkrácení dikce příslušných paragrafů a vytčení odchylek. Jest proto nutno v důsledku ustanovení §u 24 v paragrafech v něm citovaných všude za slovo »periodický« vložit slovo »neperiodický« a pak nemůže býti pochybností o výkladu §u 28. To bylo též důvodem, že v §u 24 nemusil býti citován paragraf, za ním pořadově teprve následující. Ostatně viděti úmysl zákonodárcův zjevně též z nadpisu zákona, jenž došel projevu i ve zprávě výboru ústavně právního ze dne 20. května 1924 tisk 1884, kteráž ve vyjádření k §u 28 v posledním odstavci uvádí, že sborový soud první stolice jest příslušným pro delikty, spáchané tiskopisem periodickým i neperiodickým, neboť § 28 odstavec první výslovně mluví o žalobách pro trestné činy, uvedené v §§ech 1 a 6, a v těchto paragrafech uvedené činy mohou býti spáchány tiskopisy jak periodickými tak i neperiodickými. Odvolací soud sice zjišťuje pochybení okresního soudu, rozhodnuv však ihned ve věci samé, vynesl tím sám rozsudek pro nepřís-

slušnost absolutně zmatečný; seznav, že okresní soud rozhodl o činu, zakládajícím skutkovou povahu přečinu, měl si buď ve smyslu Šu 475 čís. 2 tr. ř. případný návrh státního zástupce vyžádati, rozsudek okresního soudu zrušiti a zákonné řízení zaříditi, nebo, nemaje tohoto návrhu, postoupiti spisy generální prokuratuře k řízení podle Šu 33 tr. ř.

Obě stolice zastávají dále právně mylný názor, že Východočeská tiskárna a nakladatelství, společnost s r. o. v B. byla oprávněna svými zákonnými zástupci podati soukromou obžalobu pro přestupek proti bezpečnosti cti podle Šu 491 tr. zák. Tím přiznali oné tiskárně vlastnost zákonem uznané korporace podle Šu 492 tr. zák. Pojem korporace, zákonem uznané, není v Šu 492 tr. zák. blíže označen. Zákon v Šu 487—491 a 496 tr. zák. nikde nenaznačuje, že hromadné jednotky více osob mohly by býti podmětem nebo předmětem urážky na cti. Ustanovení Šu 492 v trestním zákoně z roku 1803 nebylo, vyskytlo se teprve v trestním zákoně z roku 1852, jest ustanovením vyjimečným a spočívá na fikci, zabezpečující určitým úhrnným útvarům ochranu cti, a to rodině, veřejným úřadům a také korporacím, zákonem uznaným. Okruh hromadných jednotek, jež mohou býti způsobilým předmětem urážky na cti, byl rozšířen článkem V. zák. ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 na urážky na cti, jichž se někdo dopustil proti sněmovně poslanců nebo senátu, proti některému veřejnému úřadu, proti armádě neb loďstvu republiky, nebo proti některému samostatnému oddělení armády neb loďstva tohoto (zák. ze dne 23. července 1919, čís. 449 sb. z. a n.). Posléze byl rozšířen tento okruh podle Šu 27 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. na periodický tiskopis, jenž byl uražen. Periodické tiskopisy (noviny) jsou zpravidla společenskými podniky a byla jim přiznána teprve zvláštním zákonem způsobilost, býti předmětem urážky na cti.

Bývalý nejvyšší soud vídeňský plenárním rozhodnutím ze dne 12 března 1902, čís. 3602 (viz Manz druhá poznámka k Šu 487 tr. zák.) vyslovil, že, nehledíc k vyjimečným ustanovením Šu 492 tr. zák., může býti předmětem urážky na cti jen osoba fysická, nikoliv však podnik nospodářský jako takový; vyjádřena-li však v útoku proti němu zároveň urážka na cti osob, na podniku spolupůsobících, vznikne každé z těchto osob soukromé právo žalobní. Totéž stanovisko zaujímá Lorenz, Gerichtszeitung 1902 čís. 19 a Lammasch, Grundriss IV. vyd. str. 84. Namnoze přiznává se vlastnost zákonem uznané korporace všem spolkům, spočívajícím na spolkovém zákoně ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák. Tak zejména Finger II. str. 262, Kallab »O způsobilosti býti stranou« str. 97. Avšak podniky hospodářské, vypočtené na zisk, jsou podle Šu 2 zákona výslovně z působnosti jeho vyňaty. Zastupován jest i náhled, že zákonem uznanou korporací ve smyslu trestního zákona rozuměti dlužno jen sdružení osob, jež nemusí býti ani právnickou osobou, kterémužto sdružení však připadá určitý význam veřejnoprávní, jako na př. komory obchodní, advokátní, lékařské atd. (viz Siess »Beleidigung von Körperschaften« Gross Archiv 38/1910).

Jelikož čest jest vlastností čistě osobní, nemůže bez zákonné fikce přiznána býti obchodním a průmyslovým podnikům, náležejícím jedno-

tlivci nebo více nebo méně značnému počtu osob. V četných případech, jako při akciových společnostech anebo družstvech akcionář (podílník) o druhém ani neví, osobní čest jednotlivcova nemůže přijít ani v úvahu, neboť podílíkem jest, kdo disponuje podílem. Již z toho důvodu nelze přiznati takovýmto hromadným podnikům název korporace, ježto se název ten podle své povahy na ně vůbec nehodí. Představitelem obchodního podniku jest jeho jméno, firma, za níž, třeba naznačovala společenský poměr, může státi a často také stává jen jediná osoba a tu zajisté nelze mluvit o takovém podniku jako o korporaci zákonem uznané. V projednávaném případě byla podána soukromá obžaloba Východočeskou tiskárnou a nakladatelstvím v B. a podepsána jest tato tiskárna jen svou firmou. Ani obžaloba ani obsah závadného plakátu nepoukazují k tomu, že vedle útoku na Východočeskou tiskárnu v B. stal se též urážlivý výpad na zástupce společenstva Josefa S-a a Augusta S-a, buď jmenovitě nebo známeními, na ně dopadajícími. Za toho stavu věci jest úplně nerozhodno, že rozsudky nevyslovují, že uraženou byla žalující Východočeská tiskárna, nýbrž její zástupcové Josef S. a August S. jako soukromí obžalobci. Spatřovati jest v tom naopak další porušení zákona v předpisech §u 495 odstavec první tr. zák. a §u 2 odstavec druhý tr. ř., neboť tito jménem vlastním obžaloby nepodali. Podali ji jen jménem Východočeské tiskárny, které však, jak dovozeno, nedostávalo se oprávnění k podání soukromé obžaloby. Bylo proto trestní řízení zavedeno bez návrhu zákonně oprávněného obžalobce, pokud se týče byli obžalovaní odsouzeni pro urážku, ohledně níž nebylo soukromé obžaloby domněle uražených. Rozsudky obou stolic jsou zmatečnými i podle §u 281 čís. 9 c) tr. ř. Bylo proto k návrhu generální prokuratury ve smyslu §§ů 33 a 479 tr. ř. uznáno podle §u 292 tr. ř. právem, jak se stalo.

Čís. 2130.

Ve stavech, které se objevují bezprostředně po výstředním požití alkoholu, nejde samo o sobě o pomatení mysli ve smyslu §u 2 písm. c) tr. zák., nýbrž o pomatení smyslů. Takový stav není zjevem duševní choroby, nýbrž zjevem bezprostředního účinku alkoholu.

Tvrzení ve smyslu §u 319 tr. ř. nelze shledati v tom, že obhájce učinil duševní vadu předmětem svého průvodního návrhu.

Zmatečnost čís. 8 §u 344 tr. ř. zakládá nesprávnost, nikoliv neúplnost (nedostatečnost) právního poučení.

Pojem »opilství« podle §u 523 tr. zák. jest též jako pojem »úplného opilství« ve smyslu §u 2 c) tr. zák. Tím, že se pro úplné opilství skutek nepřičítá jako zločin, není pachatel sprostěn zodpovědnosti podle §§ů 236, 523 tr. zák.

S hlediska vyvíňovacího důvodu §u 2 c) tr. zák. nezáleží na tom, zda pachatel stav úplného opilství zavinil.

»Skutkem, na němž se rozhodnutí zakládá« ve smyslu §u 344 čís. 11 tr. ř. jsou skutečnosti výrokem porotců zjištěné; nesprávný výklad zákona v rozhodnutí lze doličiti výhradně srovnáním rozsudku s příslušným výrokem porotců, nikoliv se spisy.